

EESTI NOORTE—
ÜHENDUSTE LIIT

**EESTI NOORTEÜHENDUSTE LIIDU
PLATVORM 2021. AASTA KOHALIKU
OMAVALITSUSE VOLIKOGUDE VALIMISTEKS**

Käesolev dokument on Eesti Noorteühenduste Liidu (ENL) platvorm 2021. aasta kohaliku omavalitsuse volikogude valimisteks. See on välja töötatud koostöös noorteorganisatsioonide ning noorte osaluskoegadega. Dokument on jagatud neljaks osaks (noorte tervis; elukeskkond; noorte osalus ja noorsootöö; tööhõive ja haridus), käsitledes iga valdkonna peamiseid murekohti ning pakkudes välja võimalikud lahendused ja ettepanekud.

Platvormi seisukohad peavad olema vastuvõetavad ENLi liikmete enamusele ning antud seisukohti võivad omaks võtta kõik liikmesorganisatsioonid. Platvorm on koostatud arusaamas, et ENL on võrgustik, mille poliitika kujundamises ja elluviimises saavad osaleda kõik organisatsiooni liikmed.

2021. aasta kohaliku omavalitsuse volikogude valimisteks loodud platvormi puudutavates küsimustes on võimalik pöörduda ENLi juhatuse või ENLi avaliku poliitika spetsialisti poole.

NOORTE TERVIS

Noorte tervise edendamisel on oluline pöörata tähelepanu täieliku füüsilise, vaimse ja sotsiaalse heaolu seisundile. Noorte tervise kaitsmiseks peab kohalik omavalitsus panustama narkomaania, alkoholismi, koolivägivalla jmt ennetustöösse. Noort ümbritseva tugivõrgustiku toimiv koostöö on oluline - koostöös koolide, noorsootöötajate, tervishoiuspetsialistide ning spordiorganisatsioonidega tuleb pöörata tähelepanu tervislikele eluviisidele, vaimsele tervisele, toitumisele haridusele ja kehalise aktiivsuse tõstmisele.

ETTEPANEKUD JA LAHENDUSED:

- Tagada koolides koolipsühholoogide olemasolu.
- Tagada igale noorele võimalus saada kergesti kättesaadavat, anonüümset, neutraalset ja koolist sõltumatut psühholoogilist nõustamist, mis vastaks tema erinevates eluetappides esile kerkivatele probleemidele.
- Arendada ja säilitada olemasolevaid sportimiseks mõeldud rajatisi ning soodustada ligipääsu spordiringidele.
- Arendada turvaliste jalgratta- ja jalgteede võrgustikku koos toetava taristuga (sh kergliiklusteed, valgustus, jalgratta-, rula- jt vahendite turvalise parkimise võimalused), et noored saaksid igapäevatoimetuste käigus iseseisvalt ja aktiivselt liikuda ega peaks sportlike tegevuste jaoks tingimata spordikeskust külastama.
- Tagada vaba aja tegevuste olemasolu (nt huvi- ja spordiringid) ja nende kättesaadavus (sh propageerida noorteorganisatsioonide ja -keskuste tööd).
- Toetada ennetustööle suunatud ning tervist edendavaid programme.
- Toetada noorte terviseteadlikkuse suurendamist, sh teha koostööd lapsevanemate ja õpetajatega noorele toetava keskkonna loomiseks.
- Toetada korrakaitseüksuste ja noorte tugigruppide vahel toimivat koostööd, pakkumaks riskinoortele alternatiivseid võimalusi raskustest väljumiseks.
- Toetada noorte teadlikkuse tõstmist omavalitsuse toetussüsteemi võimalustest (õpilaskodud, transporditoetused jne), sh aidatakse sotsiaalsetesse raskustesse sattunud noori.
- Võimaldada noortel saada lasteasutustes (koolid, lasteaiad) tavalise koolitoiduga samadel alustel täisväärtuslikku lihavaba ja/või täistaimset toitu.

ELUKESKKOND

Kohalikus omavalitsuses elavad inimesed peavad moodustama teadliku kogukonna, kes hoolib ennast ümbritsevatest inimestest ning loodusest - vajalik on teha keskkonnaalast teavitustööd ning luua võimalused, et inimesed saaksid oma panuse anda, näiteks luues võimalused prügi sorteerida jne.

Elukeskkond kohalikus omavalitsuses peab soodustama noorsootöös ja huvitegevustes osalemist. Oluline on, et transpordisüsteem arvestaks huvigruppide vajadustega ning inimesed tunneksid ennast avalikus ruumis turvaliselt.

Elukeskkonda tehtavad investeeringud on nõ pikalt ettevaatavad, mistõttu on oluline, et nende otsuste (linnaruumi planeerimis- ja arendusprotsess) langetamisse kaasatakse noori.

ETTEPANEKUD JA LAHENDUSED:

- Korrastada noorte vajadustest lähtuvalt transpordivahendite graafikuid ja marsruute ning kavandada koostööd naaberomavalitsustega optimaalsete lahenduste väljatöötamiseks.
- Luua taristu, mis tagab kõikidele noortele võrdsed võimalused ja ligipääsu tegelemaks nende soovidele vastavate vabaajategevustega.
- Toetada elukeskkonda arendavaid noorte omaalgatusi.
- Kaasata noori linnaruumi planeerimis- ja arendamisprotsessidesse.
- Teha teavitustööd üksikisiku tegevuste mõjust keskkonnale ning tõsta noorte keskkonnaalast teadlikkust noorteühingute kaudu.
- Investeerida prügi sorteerimise soodustamise ja lihtsustamise protsessi.
- Luua turvaline jalgratta- ja jalgteede võrgustik, et noored saaksid igapäevatoimetuste käigus turvaliselt ja aktiivselt liikuda. Sealjuures on oluline neid teid aastaringselt hästi hooldada.
- Luua võimalused parkida jalgrattaid, rulasid jt liiklusvahendeid turvaliselt, mugavalt ja ilmastikukindlalt.

NOORTE OSALUS JA NOORSOOTÖÖ

Selleks, et noorest saaks aktiivne kodanik, peab tal olema varases eas võimalus enda elu puudutavaid otsuseid sobivas vormis mõjutada ning saada sellest tulemuslikke osaluskogemusi.

Omavalitsus peab tagama noortega tegelevatele spetsialistidele ja ametnikele oskused ja teadmised noorte osaluse arendamiseks. Noored ja noorteühingud peavad olema kaasatud kohaliku omavalitsuse eelarve planeerimisse. Oluline on, et kohalik omavalitsus toetaks noorte omaalgatusi ning huvitegevuses osalemist.

ETTEPANEKUD JA LAHENDUSED:

- Panustada osaluskogudesse ja nende omavahelisse koostöösse õpilasesindustega edendamaks koolidemokraatiat ja suurendamaks noorte osalemisvõimalusi neid puudutavate otsuste kujundamisel.
- Suurendada osaluskogude ja noorte kaasamise alast teadlikkust ja võimekust kohaliku tasandi otsustajatel, noortega töötavatel spetsialistidel ja noortejuhtidel.
- Igas kohalikus omavalitsuses on noorsootööspetsialist, kelle tööülesanneteks on igapäevaselt seista noorte eest ning toetada noorte osalemist kohaliku omavalitsuse otsustusprotsessides.
- Arendada välja kõigi osapoolte (kool, noortekeskus, omavalitsus ja selle allasutused, noorteühendused jt) koostöös terviklik noorteinfo levitamise plaan.
- Toetada omavalitsusliitude poolt kohalike omavalitsuspiiride ülesei noorteühinguid ja nende projekte.
- Lisada noorte omaalgatuste soodustamine kohalike omavalitsuste arengukavadesse ning seeläbi ka regulaarselt rahastada noorte omaalgatusi enda kohalikus omavalitsuses.
- Noorsootöös töötava kvalifitseeritud (noorsootöötaja kutset omava) töötaja miinimumtöötasu on võrdsustatud üldhariduskooli õpetaja miinimumpalgaga.
- Tõsta noorte teadlikkust noortekeskustes pakutavatest võimalustest ja tegevustest.
- Toetada noortekeskuste arengukava loomist.

TÖÖHÕIVE JA HARIDUS

Tervisekriis on noorte töötuse probleemi teravdanud, seda eriti nende noorte puhul, kellel puuduvad erialaoskused ning kes on muul moel kõrvale jäänud. Noortel peab olema ligipääs karjääriinfole - oluline on karjäärinõustajate olemasolu ning vajaliku info jõudmine noorteni. Teisalt on ühiskonnas lõhe formaalhariduse ning reaalse tööturu vajaduste vahel ehk noorte poolt omandatud haridus ei ole vastavuses tööandjate poolt otsitavaga.

Noortele on vaja tagada ettevõtlus- ja karjääriõpetus, sh on olulised ettevõtluse teoreetiline ja praktiline õpe ning ettevõtjate kogemuse jagamine noortele. Noori tuleb julgustada ja toetada erinevates ettevõtmises osalema ning mentaliteet "kuidas noored meie piirkonda jääksid" tuleb asendada mõtteviisiga, "kuidas noored käiksid väljaspool oma piirkonda kogemusi hankimas ning naaseksid seejärel kodukohta võimekamate ja edumeelsematena".

ETTEPANEKUD JA LAHENDUSED:

- Suurendada noorsootöoasutuste, koolide ja ettevõtete koostööd noorte tööturule sisenemiseks või haridusse naasmiseks ja seal püsimiseks vajalike sotsiaalsete oskuste arendamisel.
- Suurendada noorsootöoasutuste, koolide ja ettevõtete koostööd pakkumaks vaba- ja valikaineid.
- Pakkuda praegusest enam suvel töötamise ja tasustatud praktika võimalusi, näiteks laiendades õpilasmaleva programmi.
- Tagada karjääriõpe ja -nõustamine kõigile noortele.
- Toetada noorte, sh raskustesse sattunud noorte kaasamist erinevatesse programmidesse ja projektidesse.
- Soodustada ja toetada sihtotstarbeliste stipendiumitega noorte õpirändevõimalusi nii riigisiselt kui ka rahvusvaheliselt, et tagada kohaliku kogukonna areng laia silmaringiga ning ühiskondlikult aktiivsete noorte kodanike läbi.